

Cadaveres Humana,

ad praeparandum, et

conservandum

FRIDERICI

FRENZII

Amplissimi Medici, et

Chirurgi

1711

Amplissimi Medici, et
Chirurgi

Amplissimi Medici, et
Chirurgi

69

5376

Q. D. B. V.

1673 2
3

DE HIS QVORUM
RATIO REDDI NON
POTEST

EX INDULGENTIA MAGNIFICI
JCTORUM ORDINIS

IN HAC ALMA LEUCORÆA

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobilissimi Amplissimi & Consultissimi
DN. FRANCISCI HENR. HÖLTICHS,
J.U. Doctoris & in Consistorio Ecclesiastico
Advocati Ordinarii,

Patroni & Promotoris sui Observandissimi,
Publicè periculum Legale f.
HERMANNUS DISMANN,
Molnâ Saxo.

Ad d. XII, April. M. DC. LXXIII.

In Auditorio Jctorum.

WITTEBERGÆ,
Typis MICHAELIS MEYERI.

52.

DE HIS QVORVM
RATIO REDDI NON
POTEST

EX INDUCENTIA MAGNIFICI
PACTORVM ORDINIS
IN HAC ALMA LECTORIA

M. FRANCISCI HENR. HOLTICHS,
J. J. Doctoris & in Consistorio Ecclesiastico
Advocati Ordinarii

Patroni & Promotoris sui Ordinationis
Publice perceptorum Legale &

HERMANNUS DISMANN,
Notarius Publicus

ad hanc rem M. D. C. LXXIII.
in Auditorio Pictoribus

WITTEBERG,
Typis MICHAELIS MEYER

IN Divinis Literis preceptum
habemus de redigendo in capti-
vitatem Intellectu in obsequi-
um Christi 2. Cor. 10. Scriptum e-
nim est: Perdam sapientiam
sapientium, & prudentiam prudentium repro-
babo. Ubi sapiens? ubi scriba? ubi inquisitor
hujus seculi? Nonne stultam fecit Deus sapien-
tiam hujus mundi. Nam quia in DEI sapien-
tia non cognovit mundus per sapientiam DEUM,
placuit DEO per stultitiam predicationis salvos
facere credentes. 1. Cor. 1. Sed in cæteris rebus ar-
marit DEUS hominem Ratione, per quam con-
sequentia cernit, principia & causas rerum vi-
det, earumque progressus & quasi antecessiones
non ignorat, similitudines comparat, rebusque
presentibus adjungit atque annectit futuras: fa-
cile totius vite cursum videt, ad eamque degen-
dam preparat res necessarias. Lactant. d. o-
pific. DEI c. II. Cicero lib. 1. Offic. cap. IV. Et hanc
deinceps magis componunt in Civitate Leges,
quar. beneficio Ratio in civibus magis excolitur
ad commune bonum Aristot. 1. politic. Utpote cum

A

non

non omnes essent ita sapientissimi quibus. quod o-
pus sit ipsis veniat in mentem; ad quos tamen
proximè accedunt, qui alterius benè inventis ob-
temperant. Cic. pro Cluent. Liv. Dec. III. lib. II.
Unde statim cognoscimus, in LL. summam de-
bere in eserationem, cum jam regant eam, quæ
omnibus in universum à Natura data est. Et
de illà modò videre animus est: & quod nulla
omnino Legum Nostrar. sine ratione est, quan-
tumvis ea non semper reddi possit, secundum
Julianum in l. 20. D. d. LL. Tu modò dirige men-
tem & sensus nostros, qui factus es nobis sapien-
tia à DEO & justitia & sanctificatio & re-
demptio!

CAPUT I.

De Origine & Fundamento Legum in Ratione.

I.

Quicumq; de Legibus tradiderunt, pleriq; initium dicen-
di faciunt in illà Lege! increatâ Sanctissimi Numini s,
secundum quam disposuit terrarum orbem & quæcunq;
tandem sunt in illo, multò ante quàm crearet ipsum et.

Ab

Ab antiquis ordinata sum sapientia, inquit, & ex antiquis aequam terra fieret Proverb. VIII. Juxta eandem Legem s. divinam (uti vocavit Plato) s. Æternam quam dicunt Nostri, principem ubiq;, universum nunc quoq; mundum regit imperandi prohibendiq;, Sapientia infinita. Boëthius rationem vocat in illo tritò :

O qui perpetuâ mundum ratione gubernas.

Adeoq; nihil est aut erit deinceps quod non in Lege æterna h.e. divinâ ratione, communicet, quatenus ab illâ tanquam universali omnium rerum regulâ ac mensurâ regitur & gubernatur; jam tùm ut vivat, crescat, & fructus sibi similes generet *Gen. I. II.* quæ est facultas animæ vegetativæ: sicut sensitiva præterea insignem vim tam movendi, quâ appetendi & cognoscendi tribuit. Et ita secundum hanc divini numinis impressionem & in Lege æternâ communicationem, res omnes innatam illam vim assumunt, quâ bonum semper aliquid suapte naturâ appetunt, atq; ad proprios fines diriguntur. Thomas in *I. secund. q. 91. art. 2.*

II. Hæc verò divini Numinis impressio & communicatio tametsi omnibus in rebus perspicitur, tamen in hominibus multò clariùs, quàm in aliis elucet dic. Alberto Bolognetto *d. Lege. c. III.* Cæteris enim & rebus & animalibus divinum hoc lumen eatenus tantùm quatenus fert eorum natura, communicatur; Et ita quidem communicatur, ut ea tamen ab illius virtute & præstantiâ longissimè absint. Homines autem divini intellectus & rationis essentialiter ac verè rationaliter participes facti fuerunt, ut non modo recta honestaq; & cognoscant & appetant, sed arduis etiam in rebus maturè deliberare ac providere possint, vitæ rationem instituire, mores com-

opnere, aliorum hominum coetus moderari; Quo fit ut cum ingeniorum acie divinæ sapientiæ quasi speciem ac simulacrum præ se ferant, tam mira in rebus gerendis solertia divinam providentiam imitentur, ac deniq; totius naturæ suæ nobilitate ad supremæ naturæ præstantiam proximè accedant. Idq; procul dubio ex eò proficiscitur, quod homines modò quodam longè nobiliori ac præstantiori divinæ providentiæ, quàm cœtera, subjiciuntur; ac propterea illustrius pleniusq; in ipsis, quàm in aliis sit divini luminis impressio & communicatio. Est verò hæc divini luminis communicatio in hominibus, quam nos *Legem naturalem* appellamus, quæ nobis quid rectum quidve bonum sit, singulis in rebus ostendit: Cujusq; ope cognoscimus cultum DEO exhibendum, patriæ ac majoribus parendum, fidem servandam, & id genus alia; quæ omnibus qui ratione præditi sunt cognita esse necesse est. In quo oppido signatum est super nos *lumen vultus Tui Domine!* *add. l. II. & III. d. Just. & J.*

III. Post *Legem Naturalem* incedit oppido *Lex Humana*, quæ illam magis exserit & vi Imperii inter cives corroborat, alioquin scelestorum hominum injuriis nimis patentem. Cum enim liberum sit humanæ voluntatis judiciū inter disidentes atq; adeò decertantes animæ nostræ partes sensitivam & Rationalem; quarum hæc divina cogitat, ad recta & honesta, & ad cœlum ipsum perducit: dum illa glebæ adscripta est & in terram deprimit; desuper extremam tegulam adscendit hominum malitia, qui non modò cum justis naturalis mensuram ignorabant, aut cum præcepta naturalia videbantur inter se disfidere: sed & cum justis & honestis facies maximè elucebat, ab eo tamen ipso per summum scelus recedebant, atq; omni se flagiti-
orum

orum genere inquinabant. Quotidianis enim furtis, cæ-
dibus, rapinis, communes utilitates impediabant, publi-
cæq; tranquillitatis rationem omne conturbabant. Qua-
re non tantum mœniis contra vim externam, sed etiam
Legibus contra civium improbitatem civitates atq; oppi-
da munire opus fuit. Bolognet de Lege c. 7. f. 24. Polydor,
Virgil. Lib. 1. d. invent. Rerum.

Et decantat Horatius Sat. 3.

*Oppida cæperunt munire, & condere Leges
Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter,
Jura inventa metu injusti fateare necesse est,
Tempora si, fastosq; velis evolvere rerum.*

V. Sicut ergò Lex æterna in DEO disponit de ne-
cessitate administrationum hujus universi in Gloriam
Creatoris: Et verò Lex Naturalis intra nos metipsos se-
cundum divinæ illius rationis communicationem rati-
onem facit, quæ quid rectum & honestum sit singulis o-
stendit, & illud ad semper adigit. Ita Lex Humana (quæ jam
de utraq; participat) nihil aliud est, quàm dictamen rectæ
rationis in Principe, dum communitatem aliquam perfe-
ctam s. Civitatem gubernat ad hanc rectè agendorum ra-
tionem, Thom. in 1. secunde q. 90. art. 4. & q. 91 art. 1. in quâ
sic satis felix est & abundans ad superfluitatem hujus vitæ.
Aristot. 1. Pol. 11. Ultra quam deinceps humana Legislatio
ferè nil delineabat, quod Naturalis ratio quam sequebatur
ipsa met humanæ naturæ conditionem (quæ mortalis est)
non excedebat: dilapsis inter tot ac tantas humanarum
rerum calamitates, & humani judicii imbecillitatem su-
premis illis cogitationibus, de vitâ illa futurâ in cœlis, ad
quam tamen præcipuè creati & destinati sumus. Qua-
propter DEUS T. O. M. pro immensa suâ milericordiâ & di-
lectione, quâ nos complexus est ante exordia rerum, sin-
gula-

gularem præterea Legem promulgavit, primùm quid. Israelitis deinde præstantiorem etiam in modum nobis Christianis, quæ jam interiora quoque cordis nostri sensa, dicta & facta omnia clementis disponit in spem vitæ ejus quæ post hanc erit sola vitæ numeranda, dic. ipsò Cicerone in Catone M. *Divinam* vocamus *Legem*, & Mosaicam in eò Christiana inferiorem, quod hæc non tantùm imperat, sed etiam robur addit atque, invisibilem gratiam largitur, quâ imperata perficere valeamus; quod nec Mosaicæ neque alterius ullius legis munere unquam homines consequi potuerunt, Albertus Bolognett. *de Lege c. III. f. 7.*

V. Habemus jam supremam Legis originem & fundamentum omne in Lege æternâ quæ est ipsamet mens divina; & ejus imaginem omnino effert homo, dum his æqualiter quibus imperat (tùm intra tum extra se) Leges præscribit, sed ex dictamine rectæ rationis, canente Ausonio in Monosyllabis idyllio XVI.

Lex naturali quam condidit Imperio jus.

Jus genitum pietate hominum, Jus certa DEI mens,

Adeoque & Legem ratio commendat dic. Tertullianus in lib. de Coronâ militis, unde sumptus est *c. V. dist. I.* Porro (ait) si Ratione lex constat lex erit omne jam, quod ratione constiterit duntaxat, quod religioni conveniat, quod disciplinæ congruat, quod salutis proficiat. Cæterùm si contra DEUM aut naturalem rationem lex humana quid præcipiat, tum verò DEO magis est obediendum quam hominibus *Act. IV.* quæ revelata DEI voluntas in nobis immediatè ferit conscientiam. *Gril. Ames. lib. I. de Consc. f. 2. §. 8. Fernand. Vasquez. lib. I. Controvers. cap. VII.*

VI. Et sciverunt imò eandem hæc gentiles qui omnes reverenter de Lege locuti sunt tanquam de regina divina.

divinarum humanarumq; rerum omnium. Inprimis illa
in quibus versamur perorat Demosthenes, quam sic defini-
re facit Martianus in *L.II. d. Legib.* Lex est cui omnes
obtemperare convenit, tum ob alia multa, tum vel ma-
ximè eo, quod omnis Lex inventum ac *munus DEI est*
(in quod traho ficta veterum. Legislatores colloquia
cum Diis vid. Tomas. Garzoni, Piazza. *univers. di-*
seurs. V. pr. f. 71.) decretum verò (pergit) *prudentum ho-*
minum, &c. M. Tullius ita effert: Lex est vin-
culum civitatis, fundamentum libertatis, æquitatis
fons, mens, animus, consilium, sententia: ut corpora no-
stra sine mente, sic civitas sine Lege esse non potest. Con-
tinuat plura Demosthenes adversus Aristogitonem, quæ
recenit Angel. Mattheacius de *via & rat. Jur. lib. I. c. XXX.*
& unâ varias aliorum definitiones, quas congesit etiam
Anton. Augustinus *lib. d. LL. & SCtis C. III.* Ex quibus fa-
cilè intelligimus quàm arctum inter Legem naturalem hu-
manasq; sanctiones societatis quasi vinculum sit; Quod
quidem vinculum tantò arctius eò alligatur, quod natura
mutuum quodammodo humanis LL. præstat officium.
Sola enim est lex naturalis, quæ civilibus præceptis vim,
roburq; omne, ac quasi spiritum præbet; quod nisi face-
ret præcepta Juris Civilis omnia jacerent tanquàm de-
mortua, & quasi nullo subnixâ fundamento penitus con-
ciderent. Albertus Bologn. *dict. cap. VII. f. 25.*

VII. Possumus tandem hoc probare ab *inducti-*
one partium quas faciunt communiter in Lege Humana.
Tres noviter posuit Paul. Laymannus in suâ Theol. Mor.
Lib. I. Tract. IV. cap. 1. n. 3. I. est *judicium s. conclusio practica*
rerum à Communitate agendarum in Principe vel Magi-
stratu residens. II. est *Principis vel Magistratus voluntas*
Com-

Communicati aliquid præcipiendi vel prohibendi. III. & præcipua est, actus externus intellectualis prudentiæ, qui dicitur Imperium. Quæ omnia maximè secundum naturam fieri, & secundum habitus qui humanam mentem formant, nemo puto pernegabit, modò si sanà ratione utitur. Quapropter concludo, quod reverà rectè conditarum Legum origo DEus est. Non tantùm enim incipit Lex esse auctore Cicerone in II. de Legibus, cum scripta est, sed tùm cum orta est; orta est autem simul cum mente divinà; quomobrem Lex vera atq; Princeps apta ad jubendum & ad vetandum ratio est recta summi Jovis. add. Franc. Piccolomineum Grad. V. Phil. Moral. c. 38. & plenius in Grad. X. cap. 26. f. 940. & in Comite quoq; Politic. part. 5. f. 1007.

CAPUT II.

Quod in LL. Romanis Ratio præponderat.

I Sic ergò negari non potest secundum Aristotelem *Lib. V. Ethic. cap. 1.* Legum conditores id agere, vel quod saltim profiteantur, ut quas condunt Leges honestati ac rationi Naturali quam maximè convenient. Et verò fuisse hæc principia secutos Romanos & in Legislatores, à posteriori, quod vocant, facilè colligitur & in vulgus præstat, postquam omnes Gentes æquitatem in his etiamnum investigant & inventam valde admirantur quod latiss. deduxit *Artbur. Duck. lib. 1. d. auctor. Jur. Civ. c. 11.* & deinceps per totum tract. Per pop. Rom. scripsit Augustinus in *Lib. XVII. de Civit. Dei*, Placuit Deo terrarum orbem debellare, ut in unam societatem Reipubl. Legumq; perductum longè lateq; pacaret. Et in *Tract. V. ad c. 1.* Johan. dicit, quod
Jura

Jura humana per Impp. & Reges seculi distribuit DEus *c. i.*
Dist. VIII. Quas LL. ad eò venerandas facit piorum Principium Joannes. VIII. in Epist. ad Ludovicum Regem. Zonaras reliquit, DEum elegisse Romanos, ut per eos Justitia sua orbi Terrarum luceret & splenderet, ad Canon. & Constit. Apostol. *Lib. I. c. XXVII.*

II. Non vacat ampliùs super alienas auctoritates, cum domesticæ abundant. Tum ejus, quod divinæ sint originis, quas Numa abs Ægeria inter congressus nocturnos habuisse fertur *Tit. Liv. lib. I. p. 25 L. Flor. lib. I. c. 2.* & Zevecotius. *ib. in Not. Valer. Max. lib. I. cap. II.* In quibus etiam Numen in est, quod colerent Juris Sacerdotes in *L. I. §. 1. d. J. & J. Henric. Zoëf. Comment. ad D. hic n. II.* Tum porrò ejus, quod in Ratione consistant textualis plena est auctoritas per exempla L. cum ratio naturalis quasi lex quædam tacita. *7. d. bon. damnat. L. 7. §. 1.* unde liberi *L. 14. d. condit. in deb. l. 206. d. R. 7. L. Maximum vitium. 4. C. d. lib. præter. L. 1. d. puct. L. 1. d. Constit. pecun. & infinitis aliis locis.* Nec potuit aliter evenire Justiniano Imp. postquam hoc fundamentum fecit juris sui in *§. ult. inst. d. J. & J.* & quod omne Jus collectum esset ex naturalibus præceptis, aut gentium & Civilibus. Quæ non nisi Rationem indicant sive in Naturâ Naturante, sive inter homines; tam in simplici ejus usu, quam quæ per collectionem s. compositionem concludit super necessitatibus humanis: quam maximè inter cives Rationem Status dicimus, Dn. Tabbor Jurispr. Elem. *part. 1. lib. 8.* ad quam mensuranda sunt omnia quæ privatim & quæ publicè sunt utilia. *L. 1. §. 2. d. J. & J.* puta semper sub Imperio Honestatis: Si quæ enim lædunt pietatem, existimationem, verecundiam nostram & (ut generaliter dixerim) contra bonos mores fiunt, nec facerent posse credendum est. *L. 15. de condit. Instir.* Et in hoc planè infert Ulpianus in *L. VI. d. J.*

B

§. J.

§ 7. quod in totum à Naturali vel gentium Jure recedat
planè Jus non esse. Quod confirmat Isidorus c. 2. *Dist. IV.*
Erit (inquit) Lex honesta, justa, possibilis, *secundum Natu-*
ram, secundum patriæ consuetudinem, loco temporisq;
conueniens, necessaria, utilis, manifesta quoq;, ne ali-
quid per obscuritatem in captionem contineat,
nullo privato commodo, sed pro communi civium utili-
tate conscripta. Et Quintilianus *l. II. cap. 4.* scripsit; Vi-
tium Legis aut in verbis aut in rebus est. In rebus maxi-
mè commune est querere, an sit honesta, an utilis. Ju-
stum, pium, religiosum cœteraq; his similia honesto com-
plectimur. Justi tamè species non simpliciter excuti solet.
Utilitas quoq; interim naturâ discernitur, interim tempo-
re, quædã an obtineri possint ambigi solet. *add.* Domin.
Soto *de iust. & Jur. l. 1. q. 6. ar. 4. fol. 13.* Suarez *d. Legib. l. 3.*
Reinhard. Bachov. *π. R. de Jure n. 9. f. 26.* Hug. Grot. *lib. II. d. 7. B.*
& P. c. 2.

III. Quod si lubet hic quoq; per partes ire, licet
oppidò, siue ex Lege siue ex consuetudine Jus profici-
tur, *l. i. C. ne fidei iusfor. vel mandat. dor. dentur* cum Lectu-
ra Petri Fabri *Lib. 1. semestr. c. 24. f. 137.* Nam Jus quidè ut ex
Legib; oritur, ita ex longâ consuetudine proficitur. *l. 32*
seqq. D. d. LL. Et Jã Legis nomen ipsum à deligendo est au-
ctore Tullio *l. i. d. Leg.* ut delectus vim in Lege ponamus,
quâ Legislator honesta & utilia ab in honestis sepparat ac-
curatè doc. Aristot. in X. ad Nicomachû, quando dicit, Le-
gem eserationè à prudentia & mente pfectam. Curam
Romanorum tam in ferenda, promulgandâ aut svadendâ
disvsadendâq; Lege, quàm rogandâ, jubendâ aut verandâ,
omnè recensere angustia paginar. non patitur, & sciuntur
hæc talia ex Antiquariis. V. Ant. Augustin. *d. LL. c. VII. &*
seq. ad XIII. Nic. Gruch. *d. Comit. R. add. Dd. ad l. VIII. C. d. LL.*
Vicissim si ad Consuetudinem respicias, de eâ quoq; Con-
stantinus

stantinus rescripsit ad Proculum: Consuetudinis ususq;
longævi, non vilis auctoritas est, verum non usq; adeo
sui valitura momento, ut aut *rationem* vincat aut Legem.
L.2. qvæ sit long. consvet. vidend. Wesenbec. ad π. d. LL. n. 8.
Joh. Schneidevvin. *ad §. 9. Inst. d. Inst. & Jur. n. 4.* Joann.
Saison *ad consuet. Turonens. Tit. xv. art. 2. f. 94.* ubi repetit di-
ctum Gloszæ in *c. iv. Dist. iv.* quod consuetudo non excusat à
poenâ gehennali. *Add. Menoch. II. de arbitr. Judic. Cent. 1.*
ca. 82. Speidel. in Speculo V. *Getvohnheit.* & quos
allegat.

IV. Quapropter hanc quoq; partem ritè (ni fallor)
perorabit Celsus: Quod non ratione introductū, sed errore
primū deinde consuetudine obtentum est in aliis simili-
bus non obtinet. *L. 39. d. LL. ad Cypr. Regner. ab Osterga in*
Censur. Belgicâ ad eam. f. 14.

CAPUT. III. Contraria sollicitat.

I. **V**vis sic principiis non pauca occurrunt his adversa
sive in genere, & quasi nihil nisi ex arbitrio justū sit,
(qvod evicit tamen adversus Carneadē Lactant. *Epit. Div.*
Instit. cap. 1. add H. Groz. in proleg. ad libros d. J. B. & P.) sive
in specie Romanarum saltem Legum quibus jam liben-
tius se opposuerunt Ant. Matthæi in suis Animadvers. ad
Inst. & hoc quoq; audacior Cypr. Regnerus. qui suas con-
tradictiones in summam contraxit ad §. 9. *Inst. d. J. N. G. &*
C. f. 32. plures alii quoq; ; Sed cum quibus congressus est fa-
cilis post ea quæ jac. Mæstertius sing. libro doctè compre-
hensus est d. Justitiâ LL. Romanarum. & sparfit flores Dn.
tabor in partit. Elem. passim. Hic equidem campusita
latè non est patens

II. Quin illud saltem notamus opponi in universum
Sanctionibus Humanis, quod de tot variis & planè mon-
struosis LL, invenitur inter Gentes, ut incestus m, apud A-
rabes, Persas, Medos & Parthos laudaretur; ex Lege Lycur-
gi furta, & seditiones ex L. Solanis tolerarentur. Apud Aga-
thyrsos communitio uxorum, apud Masagetas vero a-
ulteria libera erant: quæ alibi omnino nulla sunt. Sed re-
spondemus ex ore Platonis in Minoe, ut dicamus, vel si in
singulis factorum speciebus justum illud & æquabile sem-
per insit, quod naturâ semper firmum, constans & in-
concussum est, ita tamen fieri interdum, ut Legislatores non
illud assequantur: Ejusq; rei causam esse vel ingenii levi-
tatem (quâ ratione etiam Medici qui parum ingenio aut
doctrinâ valent à veris medendi regulis sæpè numero ab-
errant) vel etiam varias animi affectiones, quæ rectam
judicandi rationem quàm maximè impediunt. Verum id
ingenii culpâ frequentius evenire credibile est, subdit A.
Bolognett. c. IX. Quandoquidem non omnes homines ea
ingenii acie & sagacitate sunt, ut omnibus in rebus verita-
tis scopum attingere queant. Quo fit ut eadem de re variæ
sæpè numero sententiæ sint, non secus atq; ea quæ nostris
sensibus subjiciuntur, quamvis eadè per se sint, varia tamè
ab aliis atq; aliis judicantur. Cum in hominibus alii sint qui
clarius cernunt, qui sagacius adorantur: alii verò in qui-
bus & horum & aliorum sensuum judicium facilè decipi-
tur: quod in iis præsertim evenit qui alicujus rei planè im-
periti sunt. Quare ut in cantu, & picturis multa offen-
dunt doctos, quæ fugiunt imperitos: sic qui plus Doctrinâ
(addo & revelatione) possunt, rectius omnia judicant:
qui verò eâ destituuntur, in maximos sæpè errores
incidunt. Hæc ille, quem possis hîc si placet continuare
fol. 30.

III. Qvi vero ex Jure Romanor. regulam tradunt, quod communis error jus faciat, hi niti volunt L. 3. D. de offic. Prator. quam ad hoc semper allegari notat Additio nator. Glosse ordin. hic. Cum tamen lex ipsa tale aliquid dicere neq; voluit neq; debuit. Svidas narrat accidisse sub Triumviris, ut Barbiius sive Barbarius Philippicus servus fugitivus insinuaret se in eor. & in primis Antoni amicitiam, & hoc adnitente Prator crearetur. Sed cum agnitus esset à Domino multa pecuniâ se ab eò liberasse. Putabat Pomponius eum fuisse Pratorem. Ulpianus contra non fuisse Pratorem, Praturâ tamen functum & propter utilitatem publicam nihil eor. quæ gesit reprobari debere. Nullum sanè hinc errorum robur, neq; pro libertate Barbarii, quam pecunia redemerat à dominò; nec valida (s. juridica) sunt quæ gesit, sed sustinentur saltem propter tolerantiam necessitatis eorum qui fidem publicam secuti coram ipso Jure experti fuissent. Wisenbach, Vol. I. ad π. Disp. 5. th. 7. Obiter addo, Bachovium ad h. l. abuti sensu Fabriano, qui diversa fecerat, Pratorem esse & pratura defungi. Rectè, ad exemplum §. ult. Inst. d. ingen. & l. 10. §. 1. d. acquir. poss.

IV. Urgetur quandoq; & illud, quod in L. 14. 15. & 16. d. LL. singulariter constitutum legitur contra rationem Juris, aut tenorem rationis. Ut sic minimum aliqua pars Juris nostri ratione deficiat. Sed ad illa repetenda est distinctio 1. inter Jus, 2. inter rationem Juris. Illud enim quod semper æquum & bonum dicitur nunquam à Ratione destituitur sive naturali, quod est Jus naturale l. ult. d. 7. & 7. sive naturali civili simul, postquam in civitatem jus commune receptum est ex. diserto in §. 4. Inst. d. Interdict. L. 25. D. d. LL. Aliquando vero Jus Civile significat illud, quod

neq; in totum à naturali vel gentium recedit, nec per omnia ei servit: cū non rarò propter circumstantias humanæ imbecillitatis & quod cum imperfectis vivimus aliquid vel detrahendum sit vel addendum juri communi de quibus plenè in *L. V. l. d. J. § 7.* Consentit Leo Papa in *C. II, Dist. XIV.* Sicut quædam sunt (scribit ad Rusticum Narbon. Episc.) quæ nulla pos. ratione convelli; ita multa sunt, quæ aut pro necessitate temporum, aut consideratione ætatum, oporteat temperari: Et tunc dicitur habere rationem Civilem seu Juris applicati ad habitudines civium; quæ tantundè illi etiam rationi naturali inoitur, quæ dicit, quod patriæ & majoribus sit parendum *l. 2. d. J. § 7. Senuti. D.* Paulus eloquitur, superiori quidem potestati vel propter Conscientiam esse parendum, Rom. XIII. Sed quæ non eadem est Principi ponenti: quare contra rationem juris in Jure singulari potest alicui ob meritum quid indulgere, aut sine exemplo subvenire; vel si quam pœnam irrogat, quæ non sunt trahenda ad exemplum *dic. §. 6. d. J. N. G. § C* quod ita licet Principi Patri *LL. in Nov. XII. c. ult. pr.* & imo quod decet frequenter Ppem bonum ut aptet Leges secundū naturæ varietatem. *Nov. 73. pr. §. 1. ne unquæ earum usus imperfectus & inutilis consistat. Nov. 99. pr. § Nov. 22. conf. Dd. in §. 1. Inst. d. Jur. N. G. § C.*

V. Tandem & illò abutuntur, quod scripsit Julianus in *L. 55. Dig.* relatus ab auctoribus nostris in *L. 20. d. LL.* Non omnium quæ à Majoribus constituta sunt rationem reddi posse. Et idèd subjungit Neratius in *L. XXII.* rationes eorum quæ constituuntur requiri non oportet, alioquin multa ex his quæ certa sunt subvertantur. In quo abuti eos dixi vet. auctoritate sanctissimà; dum ad Principem transferunt Legislatorem, cujus voluntas sufficit pro ratio-

ne Glos. ad l. 4. D. d. pen. lit. L. & fac. ix. in l. 3. C. d. crim. sa-
cril. quod illi de Inter pretibus juris tradiderunt, quip-
pe quos non raro latet ratio in his quæ ex mera Juris Civi-
lis ratione tancita leguntur, quo consilio gesta aut consti-
tuta fuerint. add. Pet. Costal. Parte Adversar. ad h. l.
Novis. Simon à Levvè in supplem Godofred. hic
n. 42. Quinimo aliquando quantumvis in jure de-
stituta est & correctæ ratio Legis tamen Lex adhuc servan-
da est. quia ita scripta est L. 12. §. 1. D. qui & ex quibus c.
man. quod doctè explicat And. Alciatus lib. V. Parad. c. viii.
Tom. 4. Oper. f. 124. Interim ea omnia causam habere con-
stanter credendum est: sine quâ nihil nec eorum quæ ra-
tione fiunt, nec eorum quæ præter rationem agi viden-
tur perfici potest dic. Polybio lib. II. histor. Et hanc esse
Juliani mentem confirmat Tx. Non enim dicit non omni-
um rationem esse; sed non omnium reddi posse. Joh.
Coraf. in Tit. Dd. LL. hic f. 243. add. VINN. in 2. Select. Lib. 1.
cap. 2.

VI. Exaudi porrò Neratium non ita adstricta regu-
lâ, quàm hodie apud Romanistas aut Turcas prohibentur
disputationes de fide: Sed de nimia saltim & scrupulosâ
subtilitate circa Leges, quâ nihil proficimus quàm in ludi-
brium Legis, ex quo periculosa est ne subvertat Legem
arg. l. 202. d. R. 7. Quam unam Cretensium legem Plato
maximè laudat, quâ juvenes inter se aut coram juvenibus
senes de Legibus disputare vetabantur, ne si quid dubii e-
mergeret (quod ad Principes civitatis referendum erat)
Leges ludibrio haberentur. conf. Zasium tom. 1. Repetir. h.
Post quæ omnino licuit semperq; licebit quærere de Le-
gum nostrar. causis quæ proficiunt non tantum adedo-
cendam discendamq; penitus Legem in quod subtili ani-
mo diversitatis rationes excutere jus sit Imp. Sacrat. in L. 2.
§. contrarium. C. d. vet. jur. enucl.) Sed imò quàm multum
etiam

etiam ad producendam Legem ad casus non expressos,
quæ est vera & non simulata Philosophia juris nostri per
L.1. §.1 d. 7. & 7. l. 12. 26. & 27. D. de LL. Plin. lib. 1. Ep. X. Lanfranc.
de Oriano de interpret. statutor. Cujac. & communiter
Dd. ad L. 2. §. 5. d. O. 7.

CAPUT IV.

I. **H**ic tractatus tandem requirit ut per exempla attingamus, si quarum LL. Corporis Nostri ratio reddi non possit. Et in his longè junctior ætas nostra est quàm veterum quidem Interpretum, qui nondum habebant ita desecratam Jurisprudentiam Rom. quam nos habemus ex Herculeis tot & immensis laboribus præstantissimorum. Jctorum tam superioris quàm præsentis seculi, qui jam Literaturam profundam simul ac plenam rerum. Philosophicarum cognitione adferentes ad Jus Nostrum, novam planè felicitatem illi super induxerunt, quam aliter conservare non licebit posteris, nisi inter perpetuas tam laudes quàm æmulationes ipsorum.

II. Exinde facile vitamus insidias in quas frequentes dabant veteres, quod rationes rerum sive Grammaticas sive Historicas sæpè nescirent. Quomodo novum non est legere ap. ipsos L. Fusiam Caniniam à Canis invidia dictam. Actionem Servianam, à Servando aut Interd. Salvianum à salvando; & faciebant pridem nescio quas Antiphonas, & sexcentas alias Glosas Cernotinas * in rebus, Antiquas

** Sic vocantur à Cernoto filio Accursii. Nam Accursius habebat duos filios, scil. Franciscum & Cernotum & Cernotum minus diligebat, qui voluit facere Glosas sed nullam bonam fecit, teste Capolla quem descripsit Jacob. Rigos à Mallojco ad l. 124. d. V. S. n. 10.*

In

deinceps latis. exposuerunt. Andr. Alciatus Fr. Hottomannus Jac. Cujacius Barn. Brissonius Car. Sigonius Ant. Augustini, Gv. Budæus, Hugo Grotius & mille alii. Et extulit etiam rationes physicas ex libris nostris P. Zachias in doctis, opere *Quæstionum Medico-Legalium*. Quæ & ipsæ torquēbant veteres. Et incidit adhucdum illud quod proponitur ap. Julianum in L. §. 3. D. ad L. Aquil. Sutor (inquit) puero discenti ingenuo, filio familiæ, parum bene facienti quod demonstraverat, formâ calcei cervicem percussit, ut oculus puero perfunderetur. Sed Camerianam non moveo.

III. Superest de Principiis morum & præceptis prudentiæ. In quibus tantum abesse videtur, ut deficient Moralitæ, qui vocantur, ut abundant in has ad summam usq; malitiam, quam sic omnem ad rationes legis cognitatas exacuunt novissimi quicq; licet magis in perniciem quam exemplum bonarum LL. de quò aperuit abundè Ludovicus Montaltius profundus auctor *Litterarum Provincialium* super artibus Jesuitarum. Quibus multâ cum conscientia imputat *Probabilitatis* novam doctrinam in Philosophiâ morum, seu magis scire methodum dirigendæ intentionis, secundum quam cædes, percussiones, ac cæteras defendendi honoris vias licitas effecerunt, scribit Montaltius Ep. VII. Nihil enim aliud opus est, quam ut animus abstrahatur à cupiditate vindictæ, & ad tuendi honoris voluntatem conferatur. Alterum enim nefandum, alterum vitio caret. Sic DEO simul & hominibus satisfaciunt. Actus ipsos expetunt homines, intentionem DEUS. Ergò hominibus actus DEO intentionem concedunt &c. Plura enim legas illic hanc inrem mira. Et subdit in Notis Willelmus Wendrock.

rock! Bona intentio illius qui propter alapam sibi infligam hominem interimit est voluntas dandi signa excellentiæ & existimationis ap. homines captandæ. Bona intentio Viri nobilis, qui contumeliosum sibi pomum eripere molientem interfecit, est voluntas retinendi pomi, & servandi honoris, quem in pomo servando constituit. Bona intentio viri militaris qui ad duellum provocanti se sistit, est voluntas cavendi ne existimetur ab exercitu gallina & non vir. & quæ sequuntur.

IV. Sed in viam redeo; & dum fatendum est cum Juliano non omnium rationem reddi posse in LL. ea vellem vetrò facere duplicia in Regulis & Textibus. Illæ suprà se etiam multi sunt præjudicii in aliis juribus, ut est quod ex paganis nemo pro parte testatus ac pro parte intestatus decedere possit L. 7. d. R. J. §. 5. d. hered. instit. Quod paganus duo testamenta relinquere non possit, quæ ambo firma ac valida sint, l. quærebatur. *de mil. Test.* §. 7. *Inst. quib. mod. test. infirm.* quod tutorem habenti tutor dari non potest. §. 5. d. *Curator.* & si quæ sunt causæ similes, in quibus adeò parca est & in commoda Naturalis ratio, est tamen consequens auctoritati veterum juxta L. 51. §. 1. ad L. Aquil. & J. C. torum responsa valere ait Seneca Epist. XIV. etiam si ratio non reddatur. Sed eò minori periculo & ferè insensibili eorum qui jura addiscunt, quod aliàs unicuique disciplinæ suæ sunt Principia domestica & propria, quæ non licet profundius scrutari nisi intrâ nugas & temporum jacturam vacuam. Et commodum si velis sapere, cur mobilia triennio præscribantur: & donatio non excedat D. solidos, cur Legitima sit tertiæ bonorum: & quæ alia incerta sunt in jure communi, certa autem in jure Civili facta pro formanda, magis norma agendorum

dorum. Hoc enim inter homines Lex affert, ut in judi-
cando quid sequamur habeamus: quoniam id quod sequi-
mur altero non sit æquabilis; sed in rebus & negotiis a-
liquod certi definiendum est. Glosf. in hanc *L. 20. Petr.*
Costal. p. 1. advert. ibid. H. Donell. & ibi Hilliger. Lib. 1. c. 13.
lit. H.

V. Textus, qui sibi saltim deficiunt, ponunt in *L. 12. qvi &*
à qvib9 manum & L. 9. d. relig. & sumpt. fun. L. 63. d. Edilit. E-
dict in qvib. Gajus & Ulpian. durum & Civili qvoq; ratione
mirum inveniunt ipsimet. Cujac. lib. xviii. obs. 12. Bachov.
in π. d. LL. n. 7. Et erit per me liberum addendi & annotandi
plures, dum modo cum gloria. Alioquin in LL. civilium
interpretatione non temerè ad hoc præsidium confugien-
dum est, inquit Bolognetus c. ix. Imò enim in eò præfer-
tim nobis est alaborandum, ut quæcunq; sive Imp. Con-
stitutio sive Jcti sententia, sive alia quæ liber Legis decisio
proponatur, ejus semper rationem aliquam naturali justo
confectaneam assignemus, cum minimè dubitandum
sit, quia ii qui LL. instituendar. munus suscipiunt stu-
diosè semper naturale justum inquirant, aut
saltim id se facere ante omnia
profiteantur.

TANTUM!

ULB Halle
005 127 009

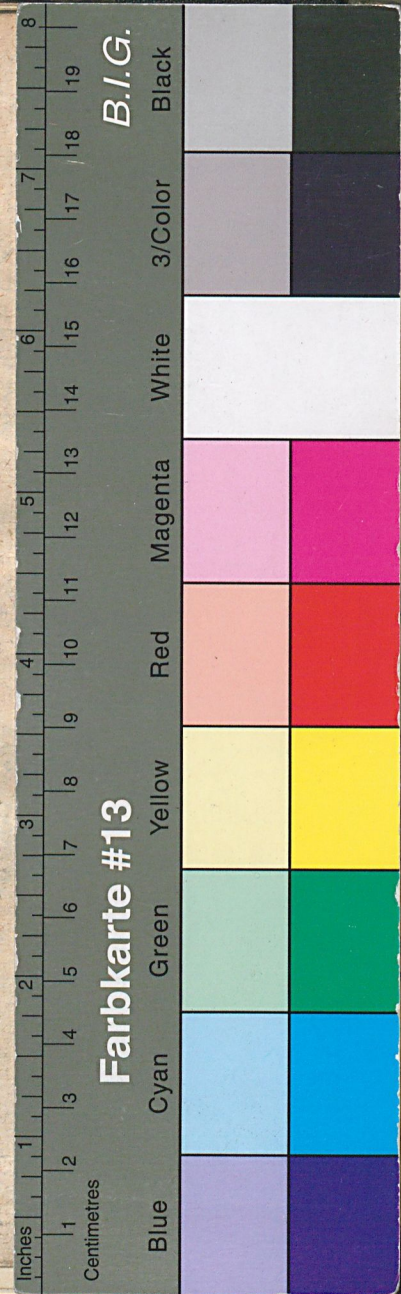
3

1077

376

Q. D. B. V.

1673

2

DE HIS QVORUM
RATIO REDDI NON
POTEST

3

EX INDULGENTIA MAGNIFICI
JCTORUM ORDINIS

IN HAC ALMA LEUCORÆA

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobilissimi Amplissimi & Consultissimi
DN. FRANCISCI HENR. HÖLTICHS,
J.U. Doctoris & in Consistorio Ecclesiastico
Advocati Ordinarii,

Patroni & Promotoris sui Observandissimi,
Publicè periculum Legale f.
HERMANNUS DISMANN,
Molnâ Saxo.

Ad d. XII, April. M. DC. LXXIII.

In Auditorio Jctorum.

WITTEBERGÆ,
Typis MICHAELIS MEYERI.

52.

